

Demeczky Jenő

Mészáros András: Nyelvészeti magyarító szójegyzék

Kanalas orvosság gyanánt –
ámbár fogyasztható cseppenként, kortyonként is.

Az idén huszonöt éves Bárczi Géza Kiejtési és Nyelvművelő Alapítvány kiadásában jelent meg kis példányszámban a Bárczi Füzetek XXIII. tagjaként Mészáros András nyelvész-nyelvtanár sokéves kutatómunkával létrehozott *Nyelvészeti magyarító szójegyzéke*.

A Molnos Angéla és Bertók Lóránd emlékének szentelt kötet jelölésrendszere követi a nagy elődökét.

A szócikkeket négyféleképpen építette föl a szerző:

1. **magyarítandó kifejezés, szó, szóalak** (görög vagy latin vagy egyéb nyelvű forrásszóalak, forrásszóalakok):
• magyarítás(ok), **fontos magyarítás(ok)** stb.
2. • általánosan használt idegen szó, kifejezés (görög vagy latin vagy egyéb nyelvű forrásszóalak, forrásszóalakok):
• magyarítás(ok), **fontos magyarítás(ok)** stb.
3. (idegen nyelvű szó, kifejezés) (görög vagy latin vagy egyéb nyelvű forrásszóalak, forrásszóalakok): • magyarítás(ok), **fontos magyarítás(ok)** stb.
4. • **magyar szakszó** és kifejtése.

A megoldások csupán a címszó féleségében különböznek:

1. áthúzott idegen szakszó;
2. • idegen szakszó vagy **idegen szakszó** [olyan szó, amely használati gyakorisága miatt pillanatnyilag elfogadható];
3. (idegen szakszó) [olyan szó, amelynek írásmódja egybeesik az eredetivel];
4. • **magyar szakszó, szakkifejezés** [valamilyen szempontból kiemelve].

Jelek és megoldások a szócikkekben:

- áthúzás jelöli a magyarítás szükségességét: áthúzott idegen szakszó;

- gömbölyű zárójelben, ()-ben állnak az idegen szó forrásai (a görög, latin és egyéb nyelvű forrásszavak);
- a felsorolásjelző, • (telt köröcske) után általában betűrendben következnek a magyarítások;
- a legfontosabbnak tartott magyarított szavak **kövérek**;
- pontosvessző, ; választja el egymástól a nagyobb jelentésköröket;
- szögletes zárójelbe, []-be kerültek a kiegészítő megjegyzések, valamint a helyenkénti szemléltető nyelvpéldaanyag;
- olykor közli a forrásszó *eredeti jelentését/jelentéseit* is: [az ógörögben:]; [a latinban:];

A közel háromezer szócikk ékesen bizonyítja, hogy lehetséges az, amit a szakma művelői többnyire lehetetlennek tartanak: nyelvészetről is lehet szépen, magyarul értekezni. Egy-egy idegen eredetű szakszóhoz több magyar megfelelőt is javasol a szerző, így a felhasználó a mindenkori szövegkörnyezethez legjobban illeszkedőt választhatja.

A nyomtatott változat korlátozott példányszámban jelent meg, ezért a szerző és a kiadó a nyelvészeti magyarító szótárt elektronikus formában is elérhetővé tette a világhálón:

<https://nyelvmuveles.hu/idegen-szavak-magyaritas-nyelvujitas-mondjuk-magyarul/nyelvészeti-magyarito-szojegyzek-gyogyitsuk-meg-a-nyelvészeti-szaknyelvet-is>.

A kötethez dr. Bősze Péter írt ajánlást.

Mészáros András *Nyelvészeti magyarító szójegyzék*. Kanalas orvosság gyanánt – ámbár fogyasztható cseppenként, kortyonként is Bicske–Budapest, Bárczi Géza Kiejtési és Nyelvművelő Alapítvány, 2024. 120 oldal, ISSN 1785-9476, ISBN 978-963-88353-5-2

„Örököse vagy őseid szellemi kincseinek, és rajtad a sor megőrizni őket.”

Juhász Gyula, 1910